

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 414/2020-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou IURISTICO s. r. o., Cimborkova 13, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Matej Kukura, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 950/1999 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 824/2016 zo 4. apríla 2017 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 2/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 950/1999 (ďalej aj „napadnuté konanie“) po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 824/2016 zo 4. apríla 2017 (ďalej len „skorší nález ústavného súdu“) a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 2/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že bývalý manžel sťažovateľky [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) podal 13. septembra 1999 na okresnom súde návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie je vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 C 950/1999. Na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľky rozhodol ústavný súd skorším nálezom o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v napadnutom konaní. Ústavný súd ďalším nálezom sp. zn. III. ÚS 712/2016 z 3. mája 2017 rozhodol aj o porušení tých istých práv žalobcu v napadnutom konaní.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že od „podania návrhu uplynulo takmer dvadsaťjeden rokov, avšak doposiaľ nebolo v tejto veci právoplatne rozhodnuté.

... Ani po troch rokoch od rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorým boli potvrdené prieťahy v súdnom konaní sa stav tohto konania podstatne nezmenil a vec nie je ani naďalej právoplatne skončená.

... Je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie ani v období pod vydaním nálezu Ústavného súdu SR nekonal bez zbytočných prieťahov, je možné v spise identifikovať dlhé obdobia nečinnosti súdu prvej inštancie.

K prieťahom v konaní prispela výrazne aj neznalosť práva zo strany Okresného súdu Košice I... nesprávne predložil sťažovateľkou vznesenú námietku zaujatosti obsiahnutú v odvolaní Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie v mimoinštančnom postupe. Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 21. septembra 2018, sp. zn. 3NcC/17/2018, vec vrátil súdu prvej inštancie ako neodôvodnene predloženú, nakoľko sťažovateľka námietku zaujatosti podala v rámci odvolania proti rozsudku, kedy je z procesného hľadiska vylúčené rozhodovanie o námietke zaujatosti v osobitnom samostatnom konaní.

K ďalším prieťahom prispeli nesprávne rozhodnutia ohľadom súdnych poplatkov, kedy sťažovateľke zo strany súdu bol neprávom vyrubený súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti, ktorá bola súčasťou odvolania, či nedoručenie vyjadrenia protistrany po dobu dvoch rokov, ku ktorému som sa chcela vecne vyjadriť, a to aj napriek mojim opakovaným žiadostiam o doručenie tohto vyjadrenia.

V neposlednom rade poukazujeme na to, že keď už aj Okresný súd Košice I prijal dňa 15. júna 2018 rozhodnutie vo veci samej, č. k. 10C/950/1999-1480, (ktorý bol opakovane súdom prvej inštancie z vlastnej iniciatívy opravovaný), tak rozsudok neobsahoval v jednotlivých výrokoch úplnú špecifikáciu nehnuteľností v súlade so zákonom... a zároveň ním konajúci súd nerozhodol o celom predmete konania. K predĺžovaniu konania prispel nielen samotný fakt, že rozsudok Okresného súdu Košice I je neúplný a nie je v súlade s požiadavkami príslušných právnych predpisov, ale aj to, že Krajský súd v Košiciach uložil Okresnému súdu Košice I povinnosť opraviť výrok rozsudku a rozhodnúť o celom predmete konania až uznesením zo dňa 26. februára 2020, sp. zn. 1Co/2/2019, čím zbytočne ubehli ďalšie dva roky.

Všetky vyššie popísané nedostatky, voči ktorým musela sťažovateľka zakaždým podávať opravné prostriedky, spolu s ďalšími neefektívnymi úkonmi prispeli v konečnom dôsledku ku pokračovaniu porušovateľov v prieťahovom postupe.“.

Prieťahy vzniknuté v napadnutom konaní je podľa názoru sťažovateľky potrebné pripísať na vrub okresnému súdu, v postupe ktorého dominuje predovšetkým nesústreďený postup.

Podľa sťažovateľky je postup všeobecných súdov v jej veci zároveň faktickým odňatím spravodlivosti v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže sa už dvadsaťjeden rokov nemôže domôcť svojho práva na súde a pri súčasnom postupe okresného súdu a krajského súdu ani nie je zrejmé, či a kedy sa svojho práva domôže.

4. Sťažovateľka požaduje aj priznanie primeraného finančného zadost'učinía, pretože v danom prípade *„aj keď by ústavný súd prikázal porušovateľom pokračovať ďalej v konaní bez zbytočných prieťahov, fakt, že prieťahy v tomto konaní trvajú ďalšie tri roky od uloženia povinnosti ústavným súdom konať ďalej bez zbytočných prieťahov a celkovo už dvadsaťjeden rokov nie je možné nijako odvrátiť.*

... Okrem vyššie uvedeného súčasná situácia sťažovateľku vlastne trvale traumatizuje a bráni jej viesť pokojný život, riešiť svoje materiálne zázemie a bývanie podľa jej predstáv.“

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 10C/950/1999, porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 1Co/2/2019, porušené bolo.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice I v konaní sp. zn. 10C/950/1999 konať bez zbytočných prietáhov.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 1Co/2/2019 konať bez zbytočných prietáhov.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 €, ktoré je povinný vyplatiť spoločne a nerozdielne Okresný súd Košice I a Krajský súd v Košiciach do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania vo výške 450,29 €, ktorú je povinný vyplatiť spoločne a nerozdielne Okresný súd Košice I a Krajský súd v Košiciach na účet jej advokáta do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 414/2020-14 z 24. septembra 2020 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k prijatej ústavnej sťažnosti a zároveň oznámili ústavnému súdu, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

II.

Vyjadrenia okresného súdu a krajského súdu a replika sťažovateľky

7. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 662/2020 z 28. októbra 2020, v ktorom predseda okresného súdu predložil chronologický prehľad procesných úkonov napadnutého konania od právoplatnosti skoršieho nálezu, z ktorého vyplýva:

„Dňa 30.6.2017 uskutočnil pojednávanie, na ktorom vec prejednal a pojednávanie odročil na 8.9.2017 za účelom doplnenia dokazovania.

Uznesením... zo 16.8.2017 nariadil znalecké dokazovanie z odboru stavebníctvo, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností a ustanovil súdneho znalca Ing. Dušana Šoltýsa.

Na pojednávani 8.9.2017 vec prejednal a pojednávanie odročil na 6.10.2017 za účelom doplnenia dokazovania.

Na pojednávani dňa 6.10.2017 vec prejednal a pojednávanie odročil na 8.12.2017 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 9.11.2017 doručila právna zástupkyňa... námietku zaujatosti voči osobe znalca Ing. Dušana Šoltýsa. Súd vzhľadom na skutočnosť, že námietka smerovala k postupu znalca pri vykonávaní znaleckého úkonu rozhodol, že na túto námietku nebude prihliadať.

Znalec... doručil znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny za vypracovanie znaleckého posudku súdu dňa 4.12.2017.

Pojednávanie nariadené na 8.12.2017 súd zrušil z dôvodu neukončenia znaleckého dokazovania, znalec neurčil trhovú hodnotu členského podielu družstevného bytu. Uznesením... z 3.1.2018 predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie, resp. dopracovanie znaleckého posudku do 22.1.2018.

Znalecký posudok vo veci určenia trhovej hodnoty členského podielu družstevného bytu č. 1/2018 znalec doručil súdu 8.1.2018.

Ďalšie pojednávanie súd nariadil na 9.3.2018. Na pojednávani vec prejednal a pojednávanie odročil na 20.3.2018 za účelom doplnenia dokazovania.

Na pojednávani 20.3.2018 vec prejednal a pojednávanie odročil na 13.4.2018 za účelom doplnenia dokazovania.

Uznesením... z 26.3.2018 súd priznal znalcovi Ing. Dušanovi Šoltýsovi odmenu za vypracovaný znalecký posudok.

... Uznesením... z 26.3.2018 súd priznal znalcovi Ing. Júliusovi Stankovi odmenu za vypracovaný znalecký posudok.

... Uznesením... z 26.3.2018 súd nepriznal odmenu znalcovi Ing. Jánovi Hrabinskému za vypracovaný znalecký posudok.

... Na pojednávani 13.4.2018 súd vec prejednal, vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávanie odročil na 4.5.2018 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Vyhlásenie rozsudku na 4.5.2018 súd zrušil z dôvodu, že spis sp zn. 10C/950/1999 sa nachádzal v tom čase na Súdnej rade SR.

Po návrate spisu súd nariadil termín pojednávania na 15.6.2018, kedy vyhlásil vo veci rozsudok.

Proti rozsudku... z 15.6.2018 podala odvolanie žalovaná. V odvolaní vzniesla aj námietku zaujatosti sudkyne JUDr. Vekrbauerovej.

Dňa 17.9.2018 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach za účelom rozhodnutia o uplatnenej námietke zaujatosti voči konajúcej sudkyňi.

Uznesením sp. zn. 3NcC/17/2018-1610 z 21.9.2018 krajský súd vrátil vec súdu prvej inštancie ako nedôvodné predloženú s tým, že o námietke rozhodne odvolací súd v rámci konania o odvolaní.

Krajský súd vrátil spis okresnému súdu 5.10.2018.

Po zabezpečení úkonov podľa ust. § 373 Civilného sporového poriadku bol spis s opravným prostriedkom predložený Krajskému súdu v Košiciach 2.1.2019.

Krajský súd uznesením sp. zn. 1Co/1/2019 z 26.2.2020 zmenil uznesenie súdu ohľadom poplatku za odvolanie proti rozsudku.

Uznesením sp. zn. 1Co/2/2019 z 26.2.2020 krajský súd vrátil vec súdu prvej inštancie na rozhodnutie o celom predmete konania a na opravu výroku rozsudku v lehote 60 dní.

Súd prvej inštancie opravným uznesením... z 29.4.2020 opravil výrok rozsudku z 15.6.2018. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15.5.2020.

Na pojednávaní dňa 22.5.2020 súd vyhlásil doplniaci rozsudok.

Spis bol opätovne predložený krajskému súdu 15.7.2020. “

Predseda okresného súdu v prípise uviedol, že od v danej veci posledného nálezu ústavného súdu, teda od 3. mája 2017, postupoval okresný súd vo veci plynulo, pojednávania nariad'oval „cca v trojmesačných intervaloch“.

Rozsudok vo veci z 15. júna 2018 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) vzhľadom na jeho náročnosť a rozsiahlosť vyhotovil v predĺženej lehote, a to 10. augusta 2018. V písomnom vyhotovení rozsudku sa vyskytli chyby, preto krajský súd vrátil rozsudok súdu prvej inštancie s cieľom vydania opravného uznesenia a doplnacieho rozsudku. Odvolací súd vrátil spis okresnému súdu vo februári 2020, keď už aj na súdoch platili mimoriadne opatrenia v súvislosti so šírením choroby COVID-19, preto nebolo možné okamžite napraviť chyby v rozsudku: „Doplniaci rozsudok mohol súd vyhlásiť na pojednávaní až po uvoľnení prijatých opatrení. Táto okolnosť by mohla byť považovaná ako zbytočný prieťah v konaní spôsobený nesústredenou činnosťou súdu.

Z celkového pohľadu prejednávacia vec po právnej stránke nie je zložitá. Po skutkovej stránke vec sa objektívne javí ako zložitá. V priebehu konania súd vylúčal viacerých svedkov, niekoľkokrát nariadil znalecké dokazovanie, strany sporu so závermi znalcov nesúhlasili, znalci museli byť vylúčaní na pojednávaniach. Strany sporu neboli vo vzťahu medzi sebou ústretoví, popierali a napádali každý dôkaz predložený alebo prezentovaný protistranou. Návrhy na dokazovanie navrhovali postupne, podľa vzniknutej dôkaznej situácie. Počas trvania sporu súd vo veci dvakrát rozhodol. Po prvom rozhodnutí vo veci bol spor posunutý až do dovolacieho konania. Preto celkovú dobu trvania sporu nemožno posudzovať len ako prieťah okresného súdu. Za obdobie od posledného vydania nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 824/2016-57 zo 4. apríla 2017 vo veci vedenej pod sp. zn. 10C/950/1999 až doposiaľ sa sťažnosť [REDAKOVANÉ] javí ako neopodstatnená.“

V liste predsedu okresného súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

8. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril prípisom sp. zn. 1 SprV 738/2020 z 27. októbra 2020, v ktorom predsedníčka krajského súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci a k postupu v napadnutom konaní krajského súdu uviedla, že predmetná vec mu bola predložená 2. januára 2019 na rozhodnutie o odvolaní, ktoré podali strany sporu proti uzneseniu okresného súdu z 12. júna 2013 a o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 15. júna 2018: „Vec bola pridelená na rozhodnutie senátu I Co pod sp. zn. ICo 1/2019 a ICo 2/2019. Sudca spravodajca dňa 21.1.2020 predložil vec predsedovi krajského súdu z dôvodu nesprávneho zápisu do senátu I Co.

Opatrením podpredsedu krajského súdu zo dňa 21.1.2020 (čl. 1672 spisu) bola vec pridelená do senátu 9 Co, v ktorom je zaradený sudca – spravodajca, ktorý vec referoval pri jej zrušení uznesením sp. zn. 6 Co 55/2012 zo dňa 14.5.2013.

Bezodkladne po predložení veci senátu 9 Co uznesením zo dňa 26.2.2020 č. k. ICo 1/2019-1678 Krajský súd v Košiciach rozhodol tak, že zmenil uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 12.6.2013 č. k. 10C 950/1999-568 a žalobcovi a žalovanej uložil

povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, každému vo výške 66,- € na účet Okresného súdu Košice I do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Uznesením zo dňa 26.2.2020 č. k. 1Co 2/2019-1681 Krajský súd v Košiciach vrátil vec súdu prvej inštancie na rozhodnutie o celom predmete konania a na opravu výroku rozsudku a uložil súdu prvej inštancie, aby doplnenie a opravu výroku rozsudku vykonal v lehote 60 dní.

Rozhodol tak po zistení, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom nerozhodol o celom predmete konania. Predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu sa stal okrem nehnuteľností uvedených vo výroku I. napadnutého rozsudku aj pozemok parc. č. 5714/7... súd prvej inštancie však spomínanú nehnuteľnosť neučinil predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu napriek tomu, že strany sporu túto nehnuteľnosť označili ako nehnuteľnosť patriacu do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Súd prvej inštancie tiež pochybil, pokiaľ vo výroku rozsudku nedostatočne špecifikoval nehnuteľnosti uvedené vo výroku I. v súlade so zák. č. 162/1995 Z.z... Postupom podľa § 225 a § 224 CSP tak odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie na rozhodnutie o celom predmete konania a na opravu výroku rozsudku. Súdu prvej inštancie uložil, aby doplnenie a opravu výroku vykonal v lehote 60 dní vzhľadom na to, že v danom prípade ide o reštančnú vec. Okresnému súdu Košice I bola vec predložená 3. 4. 2020 ako vyplýva z prezenčných pečiatok tohto súdu obsiahnutých na rovnopisoch spomínaných uznesení.

Po vydaní opravného uznesenia (čl. 1685) a doplňacieho rozsudku (čl. 1695) bola vec opätovne predložená Krajskému súdu v Košiciach ako súdu odvolaciemu dňa 15. 7. 2020 (čl. 1708) a je vedená pod sp. zn. 9 Co /150/2020.

Odvolací súd vo veci doposiaľ nerozhodol, v súčasnosti sudca spravodajca spis študuje, čo si vzhľadom na rozsiahlosť spisového elaborátu (1708 strán) vyžaduje dlhší čas.

Z vyjadrenia vec prejednávajúcej sudkyne vyplýva, že... vzhľadom na to, že v danej veci bola podaná ústavná sťažnosť, že predmetná vec bude vybavená v čo najkratšom čase, najneskôr v priebehu IV. štvrtroka 2020.

Vzhľadom na vyššie popísaný priebeh oboch odvolacích konaní (1Co/2/2019 a 9Co/150/2020) si dovoľíme nesúhlasiť s názorom sťažovateľky, že Krajský súd v Košiciach sa vo svojom procesnom postupe dopustil zbytočných prietáhov.

... Ústavnú sťažnosť sťažovateľky považujeme za neopodstatnenú a nesúhlasíme s priznaním finančnej náhrady.“

9. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 19. novembra 2020 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci, v plnom rozsahu poukázal na obsah podanej ústavnej sťažnosti, pričom v podstatnom navyše uviedol:

«Konanie prebieha od roku 1999, pričom vo veci boli vydané dva nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky (iniciované oboma stranami), a dokonca vo veci konštatoval prietahy (k sťažnosti žalobcu) aj Európsky súd pre ľudské práva. V takom prípade, keď už Ústavný súd Slovenskej republiky uložil všeobecným súdom povinnosť konať bez zbytočných prietahov, je patričné očakávať naozaj urýchlené ukončenie konania. Napriek tomu, že sa jedná o reštančnú vec sa toto očakávanie doposiaľ nenaplnilo.

Hoci okresný súd vo veci vykonával úkony v relatívne krátkych odstupoch, treba pripomenúť, že len samotné konanie ešte neznamená, že sa stav právnej neistoty aj odstráni... Navyše sa vyžaduje určitá kvalita samotného konania a aj následného rozhodnutia.

Možno poukázať na to, že okresný súd napríklad opakovane opravoval svoj rozsudok, a to jednak bezprostredne po jeho vydaní (kedy konal sua sponte), ako aj následne na pokyn odvolacieho súdu, kedy ho aj doplňal. Rozsudok z 15. júna 2018 tak bol opravovaný a doplňaný ešte v apríli a máji tohto roka. Podobne okresný súd zbytočne predkladal spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o „námietke zaujatosti“ obsiahnutej v podanom odvolaní...

Pokiaľ ide o postup krajského súdu, sťažovateľka samozrejme rozumie tomu, že sa odvolací súd musí s vecou samou oboznámiť, aby napravil všetky vady, ktorých sa dopustil okresný súd (a ktoré sťažovateľka namietla v odvolaní zo dňa 10. septembra 2018 na 23 stranách). Treba však poukázať na fakt, že ani krajský súd nekonal doposiaľ vo veci bez zbytočných prietahov, keď aj z prehľadu úkonov vo vyjadrení krajského súdu vyplýva, že vec stála na odvolacom súde od januára 2019 do januára 2020, t. j. celý jeden rok, a až potom bola vec predložená predsedovi krajského súdu z dôvodu nesprávneho zápisu do senátu I Co, a teda až následne sa správne obsadený senát začal

vecou samou zaoberať. Práve pri zohľadnení toho, že sa jedná o reštančnú vec, takýto postup nepovažujem za akceptovateľný.»

10. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní, ktoré uviedli predseda okresného súdu a predsedníčka krajského súdu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali a ústavný súd ich považuje za preukázané.

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

18. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 54/2020).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky smerujúcom proti postupu okresného súdu, ktorým boli podľa nej spôsobené jeho nečinnosťou, ale predovšetkým nesústređeným postupom v napadnutom konaní zbytočné prietahy, a to aj po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu, a tiež smerujúcom proti postupu krajského súdu, čím malo dôjsť k porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

21. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti vecí, vychádzajúc z toho, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecných súdov, a preto napadnuté konanie nemožno považovať za právne zložité. Na druhej strane ústavný súd uznáva, že potreba vykonania znaleckého dokazovania signalizuje určitý stupeň skutkovej zložitosti vecí, na čo poukázal aj predseda okresného súdu (bod 7 tohto nálezu). Predmet konania nie je v zmysle judikatúry ESĽP časovo zvlášť prioritizovaný.

22. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd rovnako ako v skoršom náleze zastáva názor, že procesná aktivita sťažovateľky a žalobcu, na ktorú vo svojom vyjadrení poukázal aj predseda okresného súdu, spočívajúca predovšetkým v podávaní návrhov a protinávrhov na dokazovanie v menšej miere prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bol postup okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní.

24. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu konal v zásade plynulo a nie sú zaznamenané obdobia nečinnosti, v ktorých by okresný súd vo veci dlhšie nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka. Medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu sa nevyskytli dlhšie obdobia nečinnosti, v rýchlom slede nariad'oval pojednávania, pričom vykonal celkom 6 pojednávanií.

Rozsudok vo veci bol okresným súdom vyhlásený do 11 mesiacov od právoplatnosti skoršieho nálezu (3. júla 2017, pozn.). V dôsledku sťažovateľkou podaného opravného prostriedku proti prvoinštančnému rozsudku z 15. júna 2018 a súčasne aj námietky zaujatosti okresný súd 17. septembra 2018 predložil námietku zaujatosti krajskému súdu. Následne krajský súd 5. októbra 2018 spis vrátil okresnému súdu ako nedôvodne predložený z dôvodu, že o námietke zaujatosti rozhodne krajský súd v rámci odvolacieho konania. Po zabezpečení procesných úkonov okresný súd spis s odvolaním a námietkou zaujatosti v primeranej lehote 2. januára 2019 predložil krajskému súdu. Vec bola 12 mesiacov na krajskom súde, pričom obdobie konania vedeného krajským súdom nemožno pričítať na vrub okresnému súdu, ktorý dĺžku jeho trvania žiadnym spôsobom nemohol ovplyvniť.

Dňa 26. februára 2020 krajský súd vrátil spis okresnému súdu z dôvodu rozhodnutia o celom predmete konania a na opravu výroku rozsudku okresného súdu. Okresný súd opravným uznesením z 29. apríla 2020 a dopĺňacím rozsudkom z 22. mája 2020

odstránil nedostatky zistené odvolacím súdom a spis opätovne predložil krajskému súdu 15. júla 2020.

25. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, III. ÚS 59/05), podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem zbytočné priet'ahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Vzhľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06).

26. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03, II. ÚS 478/2010) sa ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014, II. ÚS 176/2019).

27. V súvislosti s uvedenými skutočnosťami, pre ktoré krajský súd vrátil okresnému súdu spis, je možné okresnému súdu vytknúť nesústredený postup, avšak tento zistený ojedinelý priet'ah v napadnutom konaní nemá charakter takého ústavne významného pochybenia v postupe okresného súdu, na základe ktorého by reálne mohol ústavný súd dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu tiež zohľadnil skutočnosť, že napadnuté konanie na súde prvej inštancie vo veci sťažovateľky bolo v čase doručenia

ústavnej sťažnosti ústavnému súdu skončené, a to rozsudkom z 15. júna 2018, a vec sťažovateľky sa aktuálne nachádza na krajskom súde. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovuje.

28. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v napadnutom odvolacom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania vedeného pod sp. zn. 1 Co 2/2019 (ako to je uvedené v petite ústavnej sťažnosti, pozn.) sa na krajskom súde začalo 2. januára 2019 predložením odvolania okresným súdom.

Dňa 26. februára 2020, teda po 13 mesiacoch, krajský súd v prvom rade zmenil uznesenie okresného súdu a v druhom vrátil vec odvolania okresnému súdu na účely rozhodnutia o celom predmete konania. Okresný súd predložil spis opätovne krajskému súdu 15. júla 2020. V tomto druhom prípade je vec na krajskom súde vedená pod sp. zn. 9 Co 150/2020 (bod 8 tohto nálezu) a v čase prerokovania tejto ústavnej sťažnosti vo veci odvolania nerozhodol.

29. V danej veci ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu po prvom postúpení spisu okresným súdom nebol síce optimálny, keď až po 12 mesiacoch bol spis pridelený do iného senátu krajského súdu. V okolnostiach danej veci tento ojedinelý prieťah v konaní nemá charakter takého ústavne významného pochybenia v postupe krajského súdu, na základe ktorého by reálne mohol ústavný súd dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky. Ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že u krajského súdu čas nevyhnutný na štúdium spisového materiálu je nepomerne dlhší ako u okresného súdu s poukazom na tú skutočnosť, že krajský súd ako súd druhej inštancie rozhoduje vo veci právoplatne (III. ÚS 377/09).

Hodnotiac dĺžku odvolacieho konania vedeného krajským súdom po opätovnom predložení spisu okresným súdom pod sp. zn. 9 Co 150/2020, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia sa predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky. Túto prekážku považuje ústavný súd za objektívnu skutočnosť brániacu skončeniu veci, a preto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky namietajúcej postup krajského súdu v napadnutom konaní nevyhovuje.

30. Z hľadiska komplexného posúdenia napadnutého konania nemožno považovať postup okresného súdu po nadobudnutí právoplatnosti skoršieho nálezu a krajského súdu v ňom za porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a z tohto dôvodu ani za porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

31. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia označených práv navrhla, aby ústavný súd svojím rozhodnutím prikázal okresnému súdu a krajskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, a domáhala sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a trov právneho zastúpenia.

32. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. V zmysle odseku 3 písm. e) citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, vo veci koho vyslovil porušenie základného práva alebo slobody, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že tieto výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že označené práva, ktorých porušenie sťažovateľka namietala, porušené neboli, uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už podrobnejšie nezaoberal.

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Keďže ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia sťažovateľkou označených práv, nevyhovel ani návrhu sťažovateľky na náhradu trov konania (§ 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

34. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu